

1. מחבובה מוחמד סעיד יאסין,

2. חרבי אברהים מוסטאפא מוסטאפא,

כולם באמצעות עו"ד מיכאל ספרד ו/או שלומי זכריה ו/או נטע פטריק ו/או מוחמד שקיר, מטעם ארגון "יש דין – מתנדבים למען זכויות אדם", מרח' אחד העם 49, תל-אביב 65206; טל: 03-5607345, פקס: 03-5607346

העותרים

-- נגד --

1. שר הביטחון, אהוד ברק

2. מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית - אלוף גדי שמני

3. ראש המינהל האזרחי – תא"ל יואב מרדכי

4. מפקד משטרת מחוז ש"י – ניצב שלמה קעטבי

כולם באמצעות ב"כ עו"ד מפרקליטות המדינה, משרד המשפטים, רח' סלאח א-דין, ירושלים

5. מועצה מקומית בית-אל, ד.ג. מזרח בינימין, 90613, טל': 02.99.71.555, פקס': 02.99.42.344

6. קרית הישיבה בית אל, ע.ר. 580002541, ת.ד. 1155 בית-אל 90628, טל': 02-9975192

המשיבים

עתירה לצו על תנאי ולצו ביניים

"נשמתה של כנסת ישראל היא הצדק המחלט, שבהתגשמותו הוא כולל את כל הטוב המוסרי שבפועל, על כן כל פגם מוסרי, שהאיש היחידי מישראל עושה, מחליש הוא בזה את קישורו עם נשמת האומה כולה."

הראי"ה קוק, "אורות התשובה" פרק ד סעיף ז.

זוהי עתירה לצו על תנאי לפיה מתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיבים לבוא וליתן טעם, באם יחפצו –

א. למשיבים 1-4: מדוע לא יאכפו ללא דיחוי צווי הפסקת עבודות ומדוע לא ימומשו לאלתר צווי הריסה שהוצאו לחמישה מבני קבע וחמישה יבילים המצויים כיום על חלקות מס' 34 ו 39 בגוש מס' 5 של אדמות הכפר דורא א-קרע בגיבל ע'רטיס בגדה המערבית (להלן: "המבנים").

ב. לחילופין ומטעמי זהירות בלבד ואם יתברר כי למי מהמבנים לא הוצאו צוויים כאמור לעיל - מדוע לא יוצאו ויאכפו ללא דיחוי צווי הפסקת עבודות וצווי הריסה למבנים ולהכשרות השטחים.

ג. למשיבים מס' 5-6 מדוע לא יחדלו לאלתר מביצוע כל פעולה, בעצמם או באמצעות אחרים, במישרין או בעקיפין, על אדמות העותרים, ובכלל זאת מדוע ימנעו ממתן שירותים כלשהם למבנים הלא חוקיים שנבנו עליהם.

זוהי גם עתירה לצו ביניים לפיה מתבקש בית המשפט הנכבד להורות:

א. למשיבים 5-6 להימנע מכל בנייה על אדמות העותרים וכן להימנע מביצוע כל עסקה במבנים ובכלל זאת להימנע ממכירה, העברה, השכרה, איכלוס והעברת זכויות מכל סוג שהוא;

ב. למשיבים 1-4 למנוע איכלוס של הדירות הריקות במבנים וכן למנוע המשך בנייתם;

זוהי גם עתירה לצו ארעי לפיה העותרים מבקשים מבית המשפט הנכבד להוציא צו ארעי שתוכנו זהה לצו הביניים, עוד בטרם קבלת תגובת המשיבים לבקשה לצו ביניים, ושיעמוד בתוקפו עד להחלטה בבקשה לצו ביניים.

הנימוקים לבקשה לצו ביניים ולצו ארעי מפורטים בסוף כתב העתירה.

צילום אויר של השכונה ג'בל ע'רטיס המצוי מצפון ומחוץ לתחומי השיפוט של ההתנחלות בית אל ועליה סימון המבנים נשוא העתירה וגבולות החלקות, מצ"ב ומסומן נספח א'.

ואלה הנימוקים בעתירה לצו על-תנאי:

א. פתח דבר

1. עניינה של עתירה זו בחמישה מבני קבע אשר בנייתם הושלמה זה לא מכבר על ידי מתנחלים ובעוד וחמישה יבילים שהונחו במהלך שנת 2003, כולם על אדמות **פרטיות מוסדרות ורשומות בטאבו** של פלסטינים תושבי הכפר הסמוך דורא א-קרע. המבנים נבנים על אדמה המצויה מחוץ לתחומי ההתנחלות בית אל, בשכונה אשר נחזית להיות חלק מההתנחלות העונה לשם ג'בל ע'רטיס (או "גבעת ארטיס") ובנייתם נעשית בניגוד לחוק כדלקמן:

א. המבנים נבנים על אדמה פלסטינית **פרטית** וללא הסכמת הבעלים;

ב. המבנים נבנים ללא היתרי בנייה;

ג. המבנים נבנים מחוץ לשטח שיפוט כלשהו וללא כל תכנית מתאר;

ד. המבנים נבנים תוך הפרה של צווי הפסקת עבודות וצווי הריסה שהוצאו להם;

2. כבכל מקרה של בנייה לא-חוקית על-ידי יהודים בגדה המערבית, שנעשית תוך גזילת אדמות פרטיות, גם במקרה זה, זרוע רשויות אכיפת החוק לא מורגשת.

3. וכאן המקום להעיר קבל עם ועדה כי המבנים נשוא העתירה נמצאים מחוץ לשטחי התנחלות האם בית אל (אשר גם הורתה בחטא, כפי שיוסבר בהמשך, על אדמות פלסטיניות פרטיות), ובסמוך למפקדות המנהל האזרחי לרבות גורמי האכיפה אצל המשיבים. וכך, ממש מתחת לאפס של האמונים על שמירת החוק, בידיעתם הגלויה ובחוסר המעש הגלוי והמודע, מתרחש לו גזל קרקעות בקנה מידה עצום, ומבלי שהגורמים האחראים על האכיפה – אשר צפו בה יום-יום, שעה-שעה עת הגיעו למקום עבודתם ויצאו ממנו, ואף לא עלה בידם לעצור את הבנייה, חרף הדיווחים הרבים מטעם העותרים וגורמים אחרים במהלך השנים.

4. עתירה זו מוגשת, לפיכך, בלית ברירה ומתוך הבנה שללא התערבותו של בית המשפט הנכבד – גורלן של החלקות שבבעלות העותרים 1-2, למרות שמעולם לא נתפסו לצרכי ביטחון או לכל צורך אחר, יהיה כגורלן של האדמות האחרות עליהן הוקמה ההתנחלות "בית אל" שכולה בנויה על אדמות פרטיות מוסדרות – גורל של סיפוח דה-פקטו אל ההתנחלות והמתנה חסרת תוחלת לסיום המצב "הזמני" בגינן נתפסו חלק מהאדמות עליהן הוקמה ההתנחלות-האם.

ג. הרקע העובדתי

I. הצדדים לעתירה

5. העותרת מס' 1, מחבובה מוחמד סעיד יאסין, תושבת הכפר דורא א-קרע שבגדה המערבית, הינה בתו ואחת מיורשותיו מוחמד סעיד אחמד קאסם, אשר הינו הבעלים הרשום של חלקה 39 בגוש 5 באדמות הכפר דורא א-קרע שבנפת רמאללה.

העתק מפנקס רישום המקרקעין המתייחס לחלקה 39 גוש 5 והעתק מנסח צו הירושה שהוצא על ידי בית הדין השרעי מיום 12.7.2003, וכן תצהירה של העותרת מצ"ב לכתב העתירה יחד עם תרגומיהם ומסומנים כנספחים ב1-ב3.

6. העותר מס' 2, חרבי אברהים מוסטאפא מוסטאפא, הנו אחד הבעלים הרשומים של חלקה מס' 34 בגוש מס' 5 באדמות הכפר דורא א-קרע.

העתק מפנקס רישום המקרקעין המתייחס לחלקה 34 גוש 5 וכן תצהירו של עותר זה מצ"ב לכתב העתירה יחד עם תרגומיהם ומסומנים כנספחים ג1-ג2.

7. המשיב מס' 1 הינו שר הביטחון של מדינת ישראל. משיב מס' 1 מופקד על המינהל האזרחי בגדה ועל יישום מסקנות הדו"ח שחובר על ידי עו"ד טליה ששון ("חוות-דעת בנושא מאחזים בלתי מורשים", 2005, נמצא באתר האינטרנט של משרד ראש הממשלה: <http://www.pmo.gov.il/>; להלן יכונה: "דו"ח ששון").

8. המשיב מס' 2 הינו מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית ובידו מצויות כל סמכויות הניהול והחקיקה של השטח המוחזק על-ידי מדינת ישראל בתפיסה לוחמתית וזאת בהתאם לכללי המשפט ההומניטארי הבינלאומי ולדיני התפיסה הלוחמתית. בפרט, אמון המשיב 2 על שמירה על הסדר הציבורי והגנה על רכוש התושבים באזור הנתון לתפיסה לוחמתית, כפי שיוסבר בהמשך העתירה.

9. המשיב מס' 3 הינו ראש המינהל האזרחי אצל המשיב מס' 2 אשר בידו סמכויות הניהול של החיים האזרחיים בשטחים הכבושים. בין היתר אמון המשיב מס' 3 על אכיפת חוקי התכנון והבנייה החלים באזור, לרבות הוצאת צווי הפסקת עבודות. בשולי הדברים נעיר, כי המשיב מס' 3 ומרכז "גורמי האכיפה" הנתונים למרותו יושבים במחנה הצבאי בית אל הסמוך למבנים נשוא העתירה.

10. המשיב מס' 4 הינו מפקד מחוז ש"י של משטרת ישראל אשר אמון, בין היתר, על אכיפת החוק על ישראלים מפירי חוק בגדה המערבית.

להלן יכוננו המשיבים 1-4 בהמשך כתב עתירה זה: "המשיבים".

11. המשיבה מס' 5, המועצה המקומית בית אל, הוכרזה ככזו בשנת 1997, וזאת לפי הצו בדבר ניהול מועצות מקומיות (יהודה ושומרון)(מס' 892), התשמ"א-1981. מועצה מקומית זו, הוכרזה רק בשנת 1997 כאמור, למרות שכפי שיפורט בחלק העובדתי ההתנחלות בית אל קיימת עוד מסוף שנות ה-70 של המאה הקודמת, עת היא חסתה תחת כנפי המועצה האזורית בנימין.

12. יצויין כי לעותרים לא ידועה בוודאות מלאה זהותם של האחראים לבניית המבנים על אדמתם וכן לא ידועה לעותרים זהותם של הגורמים המתגוררים במבנים אלו. לפיכך, ומשום שהמשיבה 5 אמורה לייצג את הקהילה הישראלית המתגוררת במקום, צורפה משיבה זו אליה וכמוכן שאם ידועה להם זהות האחראים לבנייה ו/או המתגוררים במבנים אלו, נבקש כי ידווחו על כך לבית המשפט על מנת שניתן יהיה לצרפם כמשיבים. **הואיל והמבנים נשוא העתירה נמצאים מחוץ לשטח השיפוט של ההתנחלות בית אל כהכרזתה משנת 1997, צירופה של המשיבה מס' 5 נעשה מטעמי זהירות בלבד.**

13. המשיבה מס' 6, עמותת קריית הישיבה בית אל, הינה עמותה המפעילה ישיבה בבית אל, ולמיטב ידיעת העותרים היא שמשווקת את הדירות שבמבנים נשוא העתירה וככל הנראה אף הייתה מעורבת בבנייתם. לעותרים אין דרך לברר את הדברים לאשורם, שהרי מדובר בבנייה בלתי חוקית שאינה רשומה בשום מקום ושאינם מלווים בהיתרי בנייה, ולפיכך צירופה של משיבה זו נעשית מטעמי זהירות.

II. המבנים נשוא העתירה

14. במהלך שמונה השנים האחרונות מתבצעות עבודות בנייה מואצות ומזורזות של שמונה בתי קבע חדשים וגדלי ממדים בשכונת ג'בל ע'רטיס סמוך להתנחלות בית אל. חמישה מתוך שמונה בתים אלו בנויים על החלקות של העותרים 1 ו 2. על סמך תשובות שהתקבלו מנציגי המשיבים והרשויות, ועל פי הדין הנוהג בשטח, כל המבנים המוקמים והקיימים בשכונה זו נבנו שלא כדין, ועל כך עוד נרחיב במסגרת הטיעון המשפטי.

תצלום אוויר שעליו מסומנות החלקות ועליו ניתן לראות בבירור את המבנים, מצ"ב לעתירה ומסומן כנספח א'.

תצלומים המעידים על מצב החלקות במהלך השנים 2000, 2003, 2006 מצ"ב ומסומנים גם הם כנספחים 1ד-2ד.

שטח השיפוט של המועצה המקומית בית אל נכון להגשת עתירה זו, מצ"ב ומסומן כנספח 3ד.

15. מתמונות שצולמו באתרי הבנייה באמצע חודש מאי שנה זו, ניתן לראות בבירור את קצב העבודה המזורז בו נוקטים עברייני הבנייה, וכל זאת באין מפריע מצידן של הרשויות, וזאת חרף קיומם של צווים שונים הוצאו תחת ידם ברבות השנים וקיומו הסמוך ביותר של המתחם אל מפקדת המנהל האזרחי בבית אל.

תמונות עדכניות של המבנים מצ"ב לעתירה זו ומסומנים כנספחים ה-1ה-2.

III. מיצוי הליכים

16. עוד בתאריך 5.11.2006, לפני כשנתיים, פנה מר דרור אטקס אז בתפקידו כרכז פרויקט מעקב ההתנחלויות של תנועת 'שלום עכשיו', אל המשיב מס' 3 על מנת להודיע לו על הרחבות הבנייה הבלתי חוקיות לכאורה שהחלו להתרחש באזור ג'בל ע'רטיס, עת המבנים ופעולות הכשרת השטח החלו להעשות בקצב מוגבר, לרבות בשטחים עליהם ממוקמים כיום המבנים נשוא העתירה, וכך נגלה המעשה לעותרים. בפנייה זו נשאל המשיב מס' 3 בין השאר האם האדמות עליהן מתבצעת הבנייה הינן אדמות פרטיות פלסטיניות, האם קיים לגבי אדמות אלו צו תפיסה בתוקף, והאם הבנייה הנעשית על אדמות אלו נעשית בהתאם לדין החל באזור.

העתק מפנייה זו מיום 5.11.2006 מצ"ב לעתירה ומסומנת כנספח ו'.

17. משנקפו הימים ולא התקבלה תשובה לפנייה זו, פנו הח"מ אל המשיב מס' 3 בשעתו, תא"ל כמיל אבו-רוקון, על מנת לקבל תשובה לסוגיות העולות ממכתבו של מר אטקס, אשר לא זכו לתשובה. גם מכתב זה לא זכה להתייחסות מצד המשיב 3, ועל כן נשלחה תזכורת למכתב זה על ידי הח"מ בתאריך 11.2.2007.

העתק מפניית הח"מ מיום 28.12.2006 מצ"ב ומסומנת כנספח ז'1.

העתק מתזכורת מאת הח"מ מיום 11.2.2007 מצ"ב ומסומנת כנספח ז'2.

18. תשובת נציגת המשיב מס' 3, סרן מלי כהן, הגיעה לבסוף ביום 18.2.2007, (כארבעה חודשים לאחר מועד הפנייה המקורית) ובה נמסרו הדברים הבאים:

2. [...] בפנייתך ביקשת פרטים שונים אודות הבנייה במאחז 'ג'בל ארטיס' שליך בית אל והסטטוס הקרקעי של השטח עליו הוקם המאחז.

3. בהתאם לממצאים עולה כי המקרקעים עליהם הוקם המאחז הינם מקרקעין מוסדרים בבעלות פרטית.

4. מנתוני יחידת הפיקוח עולה כי נגד בנייה זו מתנהלים הליכי פיקוח.

העתק תשובת נציגת המשיב 3 מיום 18.2.2007 מצ"ב ומסומנת כנספח ח'.

19. בנקודה זו יבקשו העותרים לחדד את העובדה שגם המשיבים רואים בבנייה הנעשית בשכונת ג'בל ע'רטיס כבניית מאחז בלתי מורשה ובלתי חוקי, והם אינם רואים בו חלק אינטגרלי מההתנחלות בית אל, זאת בניגוד לנחזה על ידי המשיבה 5 ו/או לגורמים מטעמה אשר דואגים להציג את הבנייה כחלק מההתנחלות.

20. בעקבות תשובה זו, פנו הח"מ פעם נוספת אל המשיב 3, באמצעו נציגתו, וביקשו לקבל, בין היתר, מענה לשאלות כגון, מתי החלו הליכי הפיקוח, האם הוצאו צווים בעניין זה לרבות ציווי תיחום, צווי הפסקת עבודה, צווי הריסה וכיו"ב, וכן מתי בכוונת רשויות הפיקוח של המנהל האזרחי ליישם צווים אלו.

העתק מפניית הח"מ מיום 14.3.2007 מצ"ב ומסומנת כנספח ט'.

21. תשובתה הלאקונית של נציגת המשיב מס' 3 הגיעה ביום 4.4.2007, עת הפנתה את הח"מ לפנות אל הגורמים המוסמכים על בסיס חופש המידע, ובכך פטרה עצמה מלספק תשובות לנדרש.

תשובת סרן כהן מיום 4.4.2007 מצ"ב ומסומנת כנספח י'.

22. הפונים המתינו בסבלנות ובציפייה לאכיפת הליכי הפיקוח על ידי המשיבים. דבר לא נעשה, כפי שלא נעשה כמעט בשום מקום ברחבי הגדה המערבית בנוגע לאכיפת דיני התכנון והבנייה על בנייה בלתי חוקית הנעשית על ידי ישראלים.

23. לאחר כשנה של חוסר מעש מוחלט, פנה מר דרור אטקס (הפעם בתוקף תפקידו כרכז פרוייקט האדמות של ארגון "יש דין"), פעם נוספת אל המשיב מס' 3, זאת בשל התחדשות הבנייה והוספת מבנים חדשים, הם המבנים נשוא העתירה אשר נבנו על קרקעות העותרים 1-2. במכתב זה דרש מר אטקס את הפסקת הבנייה, הנערכת בהעדר כל סטטוס תכנוני ומהווה פגיעה בזכויותיהם של העותרים לממש את זכויותיהם בקרקע.

פניית העותרים מיום 27.5.2008 מצ"ב ומסומנת כנספח י"א.

24. משגם פנייה זו לא זכתה למענה, פנו שוב הח"מ אל המשיב מס' 3, עם העתק אל המשיב מס' 2, בדרישה לנקוט בכל האמצעים העומדים לרשותם ולהפסיק את הבנייה הבלתי חוקית, בפרט זוהי הנערכת על אדמתה של העותרים מס' 1-2, שהיא אדמתם הפרטית והמוסדרת. בשל הקרבה של המבנים לשלב בו היו ראויים לאכלוס, דרשו הח"מ לנקוט בפעולות מיידיות בנושא.

העתק מפניית הח"מ מיום 17.6.2008 מצ"ב ומסומנת כנספח י"ב.

25. גם פנייה זו לא זכתה להתייחסות המשיב 3 – אשר נשוב ונזכיר כי מפקדתו רחוקה רק מאות מטרים ספורים ממקום ביצוע הפעולות העברייניות – ועל כן שלחו הח"מ פנייה נוספת, שלישית במספר, בתאריך 24.6.2006, על מנת למנוע את אכלוס המבנים.

העתק מפניית הח"מ מיום 24.6.2008 מצ"ב ומסומנת כנספח י"ג.

26. רק חודש ימים לאחר מכן, לאחר שהמבנים ככל הנראה הושלמו ואוכלסו, התקבלה תשובת נציג המשיב מס' 3, עת הוא "מבשר" לח"מ את הדברים הבאים:

"ביחס לבינוי נשוא פנייתך, נפתחו הליכי פיקוח ואכיפה ע"י המנהל האזרחי במסגרתם הוצא ביחס לבינוי צו סופי להפסקת העבודה ולהריסה."

העתק מתשובת נציג המשיב מס' 3 מיום 17.7.2008 מצ"ב ומסומנת כנספח י"ד.

27. תשובה זו, כבר ידענו מניסיוננו העשיר במקרים דומים בעבר, טומנת בחובה את המילים שפשרן הוא: "כאשר נקבל אישור מהדרג הפוליטי", או במילים פשוטות יותר: "לעולם לא".

28. עד כדי כך רופסת היא ידן של רשויות אכיפת החוק, שמאז הוצאת הצווים לא רק שלא נפסקה עבודת הבנייה, אלא שעל שטח שרק "הוכשר לטובת בנייה" בעת הוצאת הצווים, הזדקפו נכון להיום מבנים אדירי ממדים, המשרתים ככל הנראה מס' רב של תושבים.

29. כפי שעולה מתצהירי העותרים, בעניין הפלישה הם פנו לא אחת לרשויות האמונות על אכיפת החוק בשטחים, הן המנהל האזרחי והן משטרת ישראל, על מנת להפסיק את הפלישה ולהשיב להם את אדמותיהם, זאת עוד טרם התחלת הבנייה. לאחרונה, ומשנאשו מטיפול ענייני וראוי בעניינם, הגישו העותרים תלונות במשטרת ישראל.

העתק מתלונותיהם של העותרים כפי שהוגשו במשטרת ישראל מצ"ב ומסומנות כנספחים ט"ו-11-ט"ז בהתאמה.

30. מתצלומי אוויר המצויים בידי העותרים שצולמו בעשור שבין 2007-1997, ניתן לראות בברור את השינוי שעבר תוואי השטח נשוא העתירה: ממצב של שטח בור, למצב בו הוכשר השטח לבנייה. ואילו כעת, כפי שניתן לראות מהאמור בעתירה עד כה, חרף צווי הפסקת העבודות וצווי ההריסה שהוצאו כנגד עבודות שבוצעו בשטחים אלו, נבנים המבנים באין מפריע וללא כל התערבות של המשיבים, כאשר הצווים עצמם – בהעדר כל אכיפה – הינם לעג וקלס לשלטון החוק.

תצלומי האוויר המתארים את התפתחות הכשרת השטחים לקראת הבנייה מצ"ב לעתירה ומסומנים כנספח 1D-3T.

31. שוב מתברר, כבמקרים רבים של בנייה לא-חוקית ע"י מתנחלים בשטחים הכבושים, שרשויות אכיפת החוק מבזות את עצמן ואותנו בהוצאת צווים שאין שום כוונה לאוכפם ולממשם, והבנייה במקום – חרף היותה בלתי חוקית – נמשכת במלוא המרץ, ובאין מפריע. ואילו במקרה דנן הבנייה נעשית תחת לאפם של רשויות האכיפה, ואין פוצה פה והכל מחרישים, נוהגים מנהג בת-יענה ומתפרקים מהחובות המוטלות עליהם.

IV – בשולי העתירה – מסכת צווי התפיסה שהוצאו על קרקעות בבית אל, ויחסי הגומלין בין צווי התפיסה הצבאיים-בטחוניים ובין הקמת התנחלויות ומאחזים

32. חלק זה של הרקע העובדתי, יבקש לעמוד ולהצביע – באמצעות מקרה לדוגמא – על התנהלות המערכות ברחבי הגדה המערבית בכל הנוגע להוצאתם של צווי תפיסה, ו- "יעודם", מי בשתיקה ומי בחוסר מעש, והפיכתם לאתרי בנייה משגשים עבור מפעל ההתנחלות.

33. העותרת מס' 1, קיבלה עוד בשנת 2003 מכתב מאת גורמים אצל המשיב מס' 3, בו נמסר לה כי חלקת הקרקע שבבעלותה (חלקה מס' 39 בגוש מס' 5 כאמור) נתפסה לצרכים צבאיים, וזאת באמצעות צו תפיסה שמספרו הוא 72/03/ת'.

ההודעה על קיומו של צו התפיסה כפי שנמסרו בשעתו לעותרת, יחד עם תרגום ההודעה לעברית מצ"ב ומסומנים כנספח ט"ז.

34. יודגש, כי הבנייה באזור ג'בל עירטיס החלה כאמור בשנת 2003, במקביל ואולי אף בעקבות "הודעה" זו על תפיסת השטח, שכן מרגע קבלת ההודעה נמנעה מהעותרת היכולת להגיע לקרקע, מטעמים מובנים.

35. בתאריך 7.7.2008 פנה הח"מ אל יועמ"ש איו"ש וביקש לדעת האם צו התפיסה שהוצא (צו מס' 72/03/ת') אכן הוצא כנגד השטח של העותרת, בייחוד לאור העובדה שצווי התפיסה הינם בעלי צורה ונוסח שונה מאופן ההודעה שהתקבל אצל העותרת. לפנייה זו צורף אף נוסח ההודעה ומסמכי הבעלות של העותרת על הקרקע.

העתק מפניית הח"מ מיום 7.7.2007 מצ"ב ומסומן כנספח י"ז.

36. תשובת נציגת יועמ"ש איו"ש הגיעה לאחר כחודש וחצי, ביום 14.8.2008, עת נמסר כי צו התפיסה נשוא הפנייה אכן הוצא ביום 24.8.2003 וכי תוקפו הוארך בתאריך 10.1.2005. עוד נמסר כי הצו נופל בחלק מהחלקה אשר בבעלות העותרת מס' 1.

העתק מתשובת נציגת יועמ"ש איו"ש מיום 14.8.2008 מצ"ב ומסומן כנספח י"ח.

37. בעקבות תשובה זו פנה מר דרור אטקס אל יועמ"ש איו"ש, והפנה את תשומת ליבה לכך שעל פי מידע המצוי אצלו שמקורו מרשויות המנהל האזרחי בנוגע לצווי התפיסה שהוצאו בשטח הגדה המערבית, צו התפיסה אינו חל על השטח שבבעלות העותרת מס' 1, ומכל מקום צו התפיסה פקע ולא חודש עובר לשנת 2007.

העתק מפניית העותר מס' 4 מיום 17.8.2008 מצ"ב ומסומן כנספח י"ט.

38. עשרה ימים לאחר מכן, התקבלה הודעה על תיקון טעות מאת נציגת יועמ"ש איו"ש. בהודעה זו נמסר כי במענה הקודם שהועבר על ידם נפלה טעות, וכתוצאה מבדיקה חוזרת שקוימה בנושא עלה כי צו התפיסה אינו חל על הקרקע נושא הפנייה (היא הקרקע בבעלות העותרת עליה נבנו המבנים נושא העתירה), וכן כי אין כל צו תפיסה החל על המקרקעין הנ"ל. עוד נמסר כי הערה בנושא נמסרה לגורמים האחראים על כך.

העתק מההודעה בדבר "תיקון טעות" מיום 27.8.2008 מצ"ב ומסומנת כנספח כ'.

39. בעקבות הודעה זו פנה הח"מ אל נציגות יועמ"ש איו"ש בשם העותרת פעם נוספת, וביקש לקבל הסברים יותר מפורטים בגין אותה "טעות", טעות אשר הביאה לכך שנותק הקשר בין העותרת ובין אדמתה, מבלי כל הצדקה; הסברים מפורטים יותר בנוגע לצעדים שננקטו וכנגד מי ננקטו צעדים אלו; וכן בקשה להתנצלות כלפי העותרת, יחד עם דרישה להצהרה דקלרטיבית פוזיטיבית מטעם המשיבים כי היא חופשיה לעשות שימוש באדמתה.

העתק מפנייה זו של הח"מ מיום 28.8.2008 מצ"ב ומסומנת כנספח כ"א.

40. עד מועד כתיבת שורות אלו, כחודשיים לאחר מועד הפנייה, טרם נתקבלה תשובה עניינית מטעם יועמ"ש איו"ש לפנייה זו, לבד מתשובה לאקונית האומרת כי הפנייה הועברה לבדיקת הגורמים הנוגעים בדבר.

41. וכך, מתחדדת לה התמונה במלוא כיעורה ובמלוא ממצאיה המטרידים: בשנת 2003 נמסרה הודעה לבעלי הקרקע הפלסטינים בדבר "צו תפיסה" כביכול אשר הוצא לאדמותיהם, לצרכי ביטחון כמובן. במקביל למסירת ההודעה, החלה הבנייה של המבנים נושא העתירה בשכונת ג'בל ע'רטיס. כעת, משהושלמו המבנים, נודע כי מעולם לא הוצא צו תפיסה. ומתוך מעגל שוטה זה, ניצבים העותרים ובאים ומבקשים מבית המשפט כי יעניק להם סעד, כנגד אותה מסכת של איוולת, טעויות, רשעות ואי אכיפת חוק מכוונת מצד הרשויות, אשר מתעלמות לחלוטין מהנעשה מתחת לאפם ובחצר האחורית שלהם.

42. מכאן עתירה זו.

I – על המעמד המשפטי של התנחלות בית-אל

43. העלייה לאדמות הישובים הפלסטינים אל בירה ודורא א-קרע הנמצאים בנפת רמאללה, על ידי ישראלים לצורך הקמת ההתנחלות בית אל, נעשתה בשנת 1978 תוך כדי שימוש בצו התפיסה הצבאי שהוצא למחנה הצבאי ולאדמות מסביבו בשנת 1970. צו התפיסה המקורי, שמספרו 1/70 הוצא ביום 16.2.1970 לצרכים בטחוניים דחופים והכרחיים, כאשר לא נקבע לו מעולם מועד לפקיעתו.

44. לקראת סוף שנות השבעים, התחילו בהליכי בנייה של יישוב אזרחי על האדמות שנתפסו בצו התפיסה הנ"ל. הליכים אלו נתקפו בפי בית המשפט הנכבד, בפסק הדין הידוע בג"ץ 606/78 סלימאן תופיק אויב ואח' נגד שר הביטחון ואח', פד"י לג(2) 113 [1979], עת נקבע כי הואיל והיישוב האזרחי המוקם בתחום השטח ההנתון לצו תפיסה מהווה חלק מהתפיסה הבטחונית של הממשלה באותם ימים. על כן, הקמת היישוב אושרה תוך שבית המשפט קובע מפורשות כי הוא נמנע מלהתייחס לשאלת חוקיות הקמת היישובים בגדה המערבית.

45. על האמור בפסק הדין נמתחה ביקורת רבה, בארץ ובעולם. בין המבקרים הרבים של פסקי הדין זכור לכל מאמרו של פרופ' יורם דינשטיין, אחד המומחים הגדולים בעולם בנושא דיני המלחמה, אשר קבע כי מחדלו של בית המשפט הנכבד מלבחון את הנושא באספקלריה של עקרון ההבחנה ואי-עמידתו על המשמעות המשפטית של הצבת אזרחים במקום "לצרכים צבאיים", עלולה להוביל לתוצאה הרת אסון:

*אולם עתה, משקבע בג"ץ בצורה מוסמכת כי יישובים יהודיים
אזרחיים בשטחים המוחזקים מהוויים חלק מן המערך של
צה"ל, ניתן לטעון שלמעשה נשלל מיישובים אלו אופיים
האזרחי לא רק לשם השגת היעד אותו חתרה הפרקליטות
להשיג, אלא אף בהקשרים אחרים. אין דיני הלחימה מכירים
במעמד ביניים, חצי צבאי וחצי אזרחי."*

יורם דינשטיין, "התנחלויות וגירושים בשטחים המוחזקים",
עיוני משפט כרך ז' (תשל"ט-תש"ם) 188, בעמ' 191. (הדגשות
הוספו, מ.ס., ש.ז.).

46. העותרים יבקשו להדגיש כי אין עניין העתירה עוסק בסוגיה הכבדה והנכבדת המועלית במאמר בעקבות פסק הדין, אולם בשל מורכבות הנושא, הם מביאים את התמונה המלאה בפני בית המשפט הנכבד. בין אם תפיסת הביטחון כמו גם הפסיקה שאשרה אותה נכונים ובין אם לאו, בין אם נערכו הערכות מצב בטחוניות מחודשות במהלך השנים לבחון את נחיצותו של צו התפיסה ואת נחיצותו "הבטחונית-דחופה" של היישוב

ובין אם לאו, אין בכך לשנות את העובדה כי המשיבים או מי מטעמם מבצעים תדיר שימוש באזרחים כחלק מהמאבק הצבאי, ודי בכך כדי להוות הפרה של עקרון האבחנה.

47. במהלך השנים הורחבה ההתנחלות עוד ועוד, וכיום, לאחר פיצול שהיה בה, היא מאוחדת תחת מטריה מוניציפלית אחת, זאת בעקבות הכרזה על השטח המוניציפלי של בית אל על ידי המשיבים והקמתה של המועצה המקומית בית אל, הליכים שנעשו כאמור בשנת 1997.

48. השטח המוניציפלי של ההתנחלות – הממוקמת רובה ככולה על האדמות הפרטיות שנתפסו לצרכים צבאיים בעקבות הצו משנת 1970 – הינו בלתי רציף, ומורכב ממקטעים ומובלעות. ברם, הרציפות נוצרה לה בעקבות בנייה בלתי חוקית ובלתי מורשית הנעשית באופן קולוסאלי ביישוב.

העתק מהשטח השיפוט של המועצה המקומית בית אל מצ"ב ומסומן
כנספח 3ד.

49. מנתונים רשמיים המצויים בידי הח"מ שמקורם במנהל האזרחי עולה כי נכון לשנת 2007, התנהלו בהתנחלות בית אל למעלה ממאה (!100) הליכים של בנייה בלתי חוקית. כפי שכבר ראינו, בנייה בלתי חוקית זו מסייעת ל-"איחוי" חלקיה של ההתנחלות, כאשר הבנייה מתבצעת על אדמות פלסטיניות פרטיות. זהו גם המקרה נשוא מבני העתירה, עת הם ממוקמים מחוץ לשטח המוניציפלי של ההתנחלות בית אל במאחז או בשכונת ג'בל ע'רטיס, במטרה להביא להרחבת ההתנחלות, באופן לא חוקי ופוגעני במיוחד.

50. לכל אלו יש להוסיף את האמור באתר האינטרנט של מועצת יש"ע, המאגדת את ההתנחלויות והרשויות המקומיות הקיימות בגדה המערבית, נמסר לגבי ההתנחלות בית אל, תחת הכותרת "תיירות במועצה", כי "המועצה [הכוונה היא למועצה המקומית, מ.ס. ש.ז.]. משקיעה כספים בפיתוח "גבעת הארטיס" גבעה תיירותית הסמוכה ליישוב ובה אתר היסטורי, מצפור ונוף עוצר נשימה. ניתן לקבל סיורים של בית ספר שדה עפרה".

העתק מדף האינטרנט של מועצת יש"ע המתייחס למועצה המקומית
בית אל מצ"ב ומסומן כנספח כ"ב.

51. וכך יוצא שעוד ועוד שטחים מסופחים – באמצעות המכשיר הקלוקל של בנייה בלתי חוקית המשגשגת לאור חסרון של שיני האכיפה – לתוך היישוב, אשר הוקם מלכתחילה לצורך "בטחוני דחוף ומיידי", ללא היתרי בנייה ומחוץ לשטח המוניציפלי של המועצה המקומית, אשר יחד עם המשיבה מס' 6 עוד טורחת להכשיר את הבנייה ומנסה דרך כך להגדיל את שטחו של היישוב.

52. משכך פני הדברים, והואיל ובניית השכונה ג'בל ע'רטיס נעשית מחוץ לתחומי שטח השיפוט של ההתנחלות, ללא תכנית מתאר, ללא החלטות של הדרגים הנוגעים בדבר, אין לעותרים אלא להסיק את המסקנה המתבקשת כי שכונת ג'בל ע'רטיס הינה מאחז בלתי

חוקי, הנסמך אל ההתנחלות "הבטחונית" בית אל. על כך עוד נרחיב בהמשך הפרק המשפטי העוסק בסוגיות התכנון והבנייה ובאי אכיפת החוק במאחזים.

53. וכך נכתב על מאחז זה בנספח של דו"ח ששון :

שם המאחז בדו"ח : פסגת יעקב - גיבל ארטיס - נ.ג. 901
מועד ההקמה : 1995 הוצב מגדל מים. פברואר 2001 : הוצבו יבילים.
ישוב קרוב : בית אל, מרחק 147 מטר משכונה בנויה – **אף היא בלתי חוקית**. (ההדגשה הוספנו והיא אינה במקור ש.ז. ומ.ס.)
אישור הממשלה או שר ביטחון להקמה : אין
טיב הזכויות בקרקע : קרקע פרטית של פלסטינים
הגוף שהקצה את הקרקע : אין.
סטאטוס תכנוני : אין.
תחום שיפוט : אין.
מספר תושבים : 25 משפחות.
סוג הבניה : 30 יבילים ; מכולה ; 2 מתקנים סלולריים ; 2 מגדלי מים ;
עבודות פיתוח ובריכת מים.
הגוף מממן ההקמה : משרד הבינוי והשיכון שילם עבור הקמת תשתיות
סכום של 4,535,000 ₪.
חיבור חשמל : אושר חיבור חשמל למגדל המים בלבד.
חיבור מים : לפי דווח מקורות – ככל הנראה מושכים מים מבית אל.

II – על זכויותיהם של העותרים ועל חובת המשיבים להגן על קניינם

54. העותרים 1-2 הינם בעלי הקרקעות שעליהן נבנים מבני הקבע נשוא העתירה. צילום האוויר הממפה את קרקעות העותרים ביחס להתנחלות והאזור המגודר (נספח א'), מוכיח בבירור כי המבנים ממוקמים על הקרקע הפרטית של העותרים, זאת כאמור ללא רשותם וללא אישורים מתאימים הנדרשים.

55. העותרים 1-2 הינם אזרחים מוגנים המצויים בשטח הנתון לתפיסה לוחמתית, וכך גם הקרקעות שבבעלותם, קרקעות עליהן ממוקמים המבנים נשוא עתירה זו. מתוקף היותם אזרחים המצויים בשטח הנתון לתפיסה הלוחמתית, הם בעלי מעמד של "אזרחים מוגנים", על פי המשפט ההומניטארי הבינלאומי.

56. הוראות המשפט ההומניטארי חלות על שטח הגדה המערבית ועל העותרים, כפי שכבר קבע בית המשפט הנכבד זה כבר. וראו לעניין זה את דבריו הנשיא (בדימוס) אהרון ברק בבג"צ 393/82 ג'מעית אסכאן אלמעלמון נ' מפקד כוחות צה"ל, פ"ד לז(4), 785, עמ' 791-792.

57. כמו כן, חלים על האזור הוראות אמנת ג'נבה הרביעית משנת 1949, שעניינה הגנה על אזרחים במהלכו של סכסוך חמוש, כפי שחזר וקבע זה לא מכבר בית המשפט הנכבד, בבג"צ 7957/04 זהראן יונס מחמד מראעבה ואח' נ' ראש ממשלת ישראל ואח', תק-על 2005(3), 3333, בעמ' 3340 :

"אזורי יהודה והשומרון מוחזקים על ידי מדינת ישראל בתפיסה לוחמתית (*belligerent occupation*). זרועה הארוכה של המדינה באזור הוא המפקד הצבאי. אין הוא הריבון בשטח הנתון לתפיסה לוחמתית (ראו פרשת בית סוריק, עמ' 832). כוחו בא לו מהמשפט הבינלאומי הפומבי הנוגע לתפיסה לוחמתית. משמעותה המשפטית של תפיסה זו היא כפולה: ראשית, המשפט, השיפוט והמינהל של מדינת ישראל אינם חלים באזורים אלה. הם לא "סופחו" לישראל; שנית, המשטר המשפטי החל באזורים אלה נשלט על ידי המשפט הבינלאומי הפומבי העוסק בתפיסה לוחמתית (ראו בג"ץ 1661/05 המועצה האזורית חוף עזה ואח' נ' כנסת ישראל ואח' (טרם פורסם, פסקה 3 לפסק דין הרוב: להלן - פרשת המועצה האזורית חוף עזה). במרכזו של משפט בינלאומי פומבי זה עומדות התקנות בדבר דיניה ומינהגיה של המלחמה ביבשה, הנספחות לאמנת האג הרביעית מ-1907 (להלן - תקנות האג). תקנות אלה משקפות משפט בינלאומי מינהגי. כן נקבעים דיני התפיסה הלוחמתית באמנת ג'נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה 1949 (להלן - אמנת ג'נבה הרביעית). מדינת ישראל נוהגת על פי החלקים ההומניטריים של אמנה זו. כך הודיעה הממשלה לבית משפט זה במספר רב של עתירות. לאור הודעה זו של ממשלת ישראל, איננו רואים צורך לבחון מחדש את עמדתה של ממשלת ישראל."

58. אחת החובות המוטלות על הכוח הכובש מתוקף המשפט הבינלאומי ההומניטארי היא שמירה, בין היתר, על הרכוש של האוכלוסייה המוגנת. כך קובעת תקנה 46 לתקנות האג, כי:

Art. 46. Family honour and rights, the lives of persons, and private property, as well as religious convictions and practice, must be respected.

Private property cannot be confiscated.

(הדגשות הוספו, מ.ס., ש.ז.)

מסגרת נורמטיבית-הומניטרית כללית זו נוסחה על ידי גאסר (Gasser), אשר טען בזו הלשון:

"Civilians who do not take part in hostilities shall be respected and protected. They are entitled to respect for their persons, their honour, their family rights, their religious convictions, and their manners and customs. Their property is also protected"

(Gasser, "Protection of the Civilian Population", In: D. Fleck, **The Handbook of Humanitarian Law in Armed Conflicts** 211 (1995))

59. בנוסף, קיימת הוראה מקבילה גם באמנת ג'נבה הרביעית, הקובעת כי:

Art. 53 – Prohibited Destruction:

"Any destruction by the Occupying Power of real or personal property belonging individually or collectively to private persons, or to the State, or to other public authorities, or to social or cooperative organizations, is prohibited, except where such destruction is rendered absolutely necessary by military operations".

60. אין ספק שמעשיהם של המתנחלים, אשר כבשו בפועל את שטחי העותרים, ייתכן ובסיוע או בחסות שליחת ההודעות לעותרים בדבר צווי תפיסה שלא היו ולא נבראו, והחלו לבנות על האדמה באין מפריע, כאשר העותרים מנועים מלהגיע לשטח ולאדמות שבבעלותם (ראו תצהיריהם), מהווה הרס של הנכס ושימוש בו ללא היתר. ודוק: האמור בסעיף 53 לעיל בא להוסיף כמובן, ולא לגרוע, מהאמור בתקנה 46 לתקנות האג, וכפי שהגדיר זאת המלומד J.S. Pictet:

"The Extension of protection to public property and to goods owned collectively, reinforces the rule already laid down in the Hague Regulations, Articles 46 and 56 according to which private property and the property of municipalities and of institutions dedicated to religion, charity and education, the arts and science must be respected"

(J.S. Pictet: **Commentary: IV Geneva Convention**, 1958, p. 301).

61. החובה המוטלת על הגורם הצבאי בשטח, ובמקרה דנן – המנהל האזרחי ופיקוד המרכז (המשיבים 2 ו-3) – ככל שהדבר נוגע לדין ההומניטארי, טומנת בחובה גם את החובה להגן על רכושו של הפרט המוגן בשטח הכבוש. וכפי שביטא זאת בית המשפט הנכבד בעבר:

"חובתו של המפקד הצבאי על פי הכלל הבסיסי היא כפולה. ראשית, עליו להימנע מפעולות אשר פוגעות בתושבים המקומיים. זוהי חובתו ה"שלישית"; שנית, עליו לעשות פעולות הנדרשות כדין המבטיחות כי התושבים המקומיים לא יפגעו. זו חובתו ה"חיובית"

(בג"צ 4764/04 - רופאים לזכויות אדם ואח' נ' מפקד כוחות צה"ל בעזה, פ"ד נח(5), 385, עמ' 394-393).

וגם –

"במסגרת הפגמתם של הדינים ההומניטריים מן הראוי הוא כי יודגש, כי חובתו של המפקד הצבאי אינה מתמצית בהימנעות הצבא מפגיעה בחייהם ובכבודם של התושבים המקומיים (החובה ה"שלישית"). חובתו היא גם "חיובית". עליו להגן על חייהם וכבודם של התושבים המקומיים"

(שם, בעמ' 408).

וראו לעניין זה גם –

"[זכות הקניין] מוכרת אף היא כזכות יסוד חוקתית מוגנת. היא מוכרת ככזו מכח המשפט החוקתי בישראל על פי סעיף 3 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. היא מוגנת מפגיעה גם במשפט הבינלאומי. הפגיעה בזכויות קניין, ובכלל זה פגיעה בזכויות מקרקעין של הפרט, אסורה על פי דיני המלחמה של המשפט הבינלאומי, אלא מקום שהדבר הכרחי לצרכי לחימה."

(בג"צ 7862/04 - זוהרייה חסן מורשד בן חוסין אבו דאהר נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון, פ"ד נט(5), 368, עמ' 377-376).

62. הנה כי כן, ניתן לראות - כפי שניתן היה לשער - כי לעותרים קיימת הזכות, על פי המשפט הבינלאומי, כי רכושם יהא מוגן על ידי המפקד הצבאי בשטח. קל וחומר כאשר הפוגעים והמהרסים של הרכוש באים מקרב האוכלוסייה של הצד הכובש, אשר העברתה לתוך השטח הכבוש, הימצאותם בו ובוודאי שיישובם בו הינם אסורים על פי כלל מנהגי של המשפט הבינלאומי. אל מול זכותם זו של העותרים עומדת חובתם של המשיבים 1-4 להבטיח באופן אקטיבי את קיומה של הזכות כשהממד "החיובי" של חובה זו מחייב את הרשויות לנקוט בכל ההליכים והאמצעים העומדים לרשותם על מנת שהגנה זו תובטח. דא עקא, שהרשויות אף לא פועלות למימוש צווי הפסקת עבודות ו/או צווי הריסה שהוציאו כנגד המבנים הנבנים על אדמות העותרים.

63. הוראות דומות המחייבות את המשיבים לנקוט בכל ההליכים על מנת להשיב לעותרים את בעלותם על הקרקע קיימות גם בדברי החקיקה הישראלים החלים מכוח עקרונות המשפט המינהלי על פעילותם בגדה המערבית. כך למשל, חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו קובע בסעיף 3 כי "אין פוגעים בקניינו של אדם". עולה מלשון ההוראה, כי המעמד החוקתי לקניין אינו מוגבל אך לתושב או לאזרח, אלא מוחל על כל אדם באשר הוא. אדם הוא אדם, ועל פי האמור בסעיף 11 לחוק יסוד זה, "כל רשות מרשויות השלטון חייבת לכבד את הזכויות שלפי חוק-יסוד זה". בפרט מצאה הרשות המכוננת להבהיר כי הרשויות – ובכלל זה המשיבים – חייבות לשמור על קניינו של אדם, ולדאוג שלא תהיה פגיעה בקניינו זה. לעניין זה יפים דבריה של נשיאת בית המשפט העליון, השופטת ד' בייניש בבג"צ 9593/04 ראשד מוראד, ראש מועצת הכפר יאנון ואח' נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון ואח' תק-על 2006(2), 4362 [26.6.2006]:

"בשיטתנו המשפטית מוגנת זכות הקניין כזכות יסוד חוקתית (סעיף 3 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו). זכות זו הינה זכות מוכרת, כמובן, גם במשפט הבינלאומי הפומבי [...] לפיכך, לתושבים באזור המוחזק בתפיסה לוחמתית זכות מוגנת לקנינם."

(שם, עמ' 4370).

64. אולם, עינינו הרואות, כי, בהימנעותם מאכיפת החוק כנגד הבניה בגיבל עירטיס בכלל וכנגד האחראים לבנייה נושא עתירה זו, מועלים המשיבים בחובתם החוקית-החוקתית-מוסרית המוטלת עליהם.

65. לסיכום, אם כן, ניתן לראות כי הן על פי המשפט ההומניטארי הבינ"ל והן על פי הוראות חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, מוכרת ומעוגנת זכותם של העותרים 1-2 להגנת קנינם. במקביל, מוטלת לפתחם של המשיבים 1-4 החובה להבטיח את מימוש הזכות הקניינית של העותרים על הקרקעות שבבעלותם, או לכל הפחות להבטיח שלא תעשה פגיעה בהם. לצערם של העותרים ולקלונה של המדינה, הרשויות האמונות על האכיפה נמנעות באורח שיטתי מאכיפת הדין, ועל כך נרחיב להלן.

III – במבט לווייני: פרויקט אי-האכיפה של מחלקת הפיקוח והאכיפה של המנהל האזרחי

66. עשרות אלפי ואולי מאות אלפי מילים נכתבו על היעדרה של אכיפת חוק אפקטיבית על ישראלים מפירי חוק בגדה המערבית. בעיית אכיפת החוק על ישראלים מלווה את הכיבוש הישראלי מאז החל מפעל ההתנחלויות.

67. בתחילת שנות השמונים, בעקבות בג"ץ 175/81 אל נאתשה ואח' נ' שר הביטחון ואח', פ"ד לה (3) 361, שם התלונו תושבי חברון על הטרדות והתעללות מצד מתנחלי בית הדסה,

הוקם צוות מתאם, בראשותה של עו"ד יהודית קרפ מפרקליטות המדינה, לבחינת והכנת נהלים והנחיות לאכיפת חוק על ישראלים מפרי חוק בגדה המערבית ובחבל עזה. דין וחשבון של הצוות ("דו"ח קרפ") שהתפרסם ביום 23.5.1982 היה ראשון בסדרה ארוכה של דו"חות ציבוריים שעתידים היו לעסוק מאז ועד היום בבעיית אי-אכיפת החוק בשטחים הכבושים.

68. בשנת 1994 התפרסם דו"ח ועדת החקירה הממלכתית לעניין הטבח במערת המכפלה ("דו"ח שמגר"), וגם שם נמתחה ביקורת על כשלי אכיפת החוק:

"לא עלה בידי ממשלות ישראל לדורותיהן, והגופים הביצועיים המופקדים על הנושא, לעשות את המירב כדי לאכוף את החוק, בעקבות האינתיפאדה, לא במגזר הערבי ולא במגזר היהודי... די שנציין, כדוגמא, כי עד לעת האחרונה לא טופלו אירועים בהם לא הגיש ערבי את תלונתו בעצמו במשטרה, על אף קיומן של ראיות אחרות למעשה העבירה ובכללן עדי ראייה מאנשי הצבא"

(דו"ח ועדת החקירה לעניין הטבח במערת המכפלה בחברון (בראשות הנשיא שמגר) (תשנ"ד), עמ' 192)

וראו הדברים הבאים שכאילו נכתבו לעניינו:

"נתגלו ליקויים באכיפת החוק... נקודת המוצא המקובלת עלינו היא כי בהיעדר אכיפת חוק יעילה אין גם שלטון יעיל. באווירה שבה איש הישר בעיניו יעשה, בלי ליטול על עצמו סיכון מוחשי שישא באחריות אם יחרוג מכללי המותר, נפגעת תקינות פעולתן של הרשויות המופקדות על השליטה היעילה בשטח. בית המשפט העליון העיר כבר לפני שנים, כי שלטון החוק אינו נוצר יש מאין, ואינו דבר ערטילאי. צריך להיות לו ביטוי מוחשי ויומיומי בעצם קיומם של הסדרים נורמטיביים מחייבים ובהפעלתם הלכה למעשה כלפי כולי עלמא (בג"צ 428/86 ברזילי נ' ממשלת ישראל, פ"ד מ(3) 505, 554"

(שם, עמ' 243; ההדגשה שלנו, מ.ס., ש.ז.)

69. בעקבות פרסום דו"ח שמגר ואימוץ מסקנותיו, הוקם המחוז השישי של משטרת ישראל, הוא מחוז ש"י שהמשיב מס' 4 הוא מפקדו. בנוסף, היועץ המשפטי לממשלה דאז, מר מיכאל בן-יאיר, פרסם נוהל חדש אשר אמור היה להסדיר את חלוקת האחריות בנוגע לאכיפת החוק על ישראלים בגדה המערבית ובחבל עזה. הנוהל שונה ועודכן בידי היועץ המשפטי אליקים רובינשטיין. לנוסח העדכני ראו:

נוהל אכיפת החוק והסדר לגבי ישראלים מפרי חוק באיו"ש ובאזח"ע (מכתב מס' 15620/98)

70. בסעיף 6 קבע הנוהל כך :

1. "משטרת ישראל תהיה אחראית לטיפול באכיפת החוק והסדר בתוככי הישובים הישראליים. צה"ל יהיה אחראי לטיפול במעטפת שמחוץ ליישוב (זאת הן במקרה בו קיים מידע מוקדם על האירוע ובין אם אין).

2. בכל אירועים אחרים שיהיה לגביהם מידע מוקדם המאפשר התארגנות מראש – משטרת ישראל תהיה אחראית לטיפול באכיפת החוק והסדר באירוע עצמו וצה"ל יסייע לה ויטפל במעטפת."

71. הנה כי-כן, נוהלי היועמ"ש קובעים במפורש כי משטרת ישראל תהיה אחראית לאכיפת החוק על ישראלים בגדה המערבית. צה"ל משאיר בידו את האחריות הכללית והנוהל גם קובע כי במידה ויש אירוע של הפרת הסדר שאליו מגיעים חיילי צה"ל ראשונים, הרי שעד להגעת המשטרה צה"ל אחראי לאכיפת החוק.

72. אלא שכל הנהלים וכל הדו"חות לא שיפרו את המצב והפרת החוק מצד ישראלים בגדה נותרה ללא מענה ראוי עד עצם היום הזה.

ראו, בין היתר :

"מראית החוק: אכיפת החוק על אזרחים ישראלים בגדה המערבית",
יש דין (יוני 2006);

"חרב הגירוש: אלימות, התנכלויות ואי-אכיפת החוק בדרום הר חברון",
בצלם (יולי 2005);

"הכל צפוי והרשות נתונה: טיפולן של רשויות אכיפת החוק בהתקפות של מתנחלים על מוסקי זיתים", בצלם (נובמבר 2002);

"עומדים מנגד: אי-אכיפת החוק על מתנחלים בחברון", בצלם (אוגוסט 2002);

"גזל הקרקעות: מדיניות ההתנחלות בגדה המערבית", בצלם (מאי 2002);

"הסכמה שבשתיקה: מדיניות אכיפת החוק על מתנחלים בשטחים",
בצלם (מרץ 2001);

"דין לעצמם: אי-אכיפת החוק על מתנחלים שתקפו פלסטינים בתגובה לפגיעה באזרחים ישראלים", **בצלם** (אוקטובר 2001);

73. תקנה 43 לתקנות האג קובעת את סמכותו ואת חובתו של המפקד הצבאי בשטח, לשמור על הסדר והביטחון באזור הנתון בשליטתו. לכך יש להוסיף את האמור בתקנה 27 לתקנות האג, הקובעת כי:

"מוגנים זכאים [...] והם יוגנו במיוחד מפני כל מעשה אלימות, או אינמי אלימות [...]" (הדגשה שלנו, מ.ס., ש.ז.).

74. החובה המוטלת על המשיבים היא, כאמור, חובה המחייבת פעילות אקטיבית לצורך אכיפת החוק. וכפי שקבע בית המשפט הנכבד בפרשת מוראד:

"אין ספק, כי אחת מהחובות המרכזיות המוטלות על המפקד הצבאי במסגרת זו היא החובה לשמור על כיבוד החוק באזור"

(ראו בג"צ 9593/04 ראשד מוראר, ראש מועצת הכפר יאנון נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון, בעמ' 4377).

השתלטותם של המתנחלים על קרקעות העותרים 1-2 ועשייה בהן כשלהם, ללא כל הפרעה ממשית כלשהי מצד המשיבים, מהווה, לפיכך, הפרה מצד המשיבים של כל חובותיהם על פי המשפט הבינלאומי ההומניטארי, כמו גם הפרה של החובות המוטלות על המשיבים מכוח המשפט הישראלי.

75. הזנחת האכיפה פשטה בכל תחומי החיים תחת הכיבוש, אולם נדמה, כי בתחום העבירות כנגד חוקי התכנון והבניה תופעת אי האכיפה מרימה את ראשה באופן החמור ביותר, שם נעזרו ועדיין נעזרים המתנחלים במשך ברשויות עצמן, פשוטו כמשמעו. עזרה מהסוג הנ"ל באה לידי ביטוי, בין היתר, גם בהעדר אכיפה, העדר הוצאת צווים הנדרשים בנסיבות העניין ו/או העדר מימושם של צווים אלו.

76. בדו"ח ששון, קבעה עו"ד טליה ששון את הדברים החמורים הבאים:

"מתברר כי מאז 1998 הפסיקה יחידת הפיקוח לפקח ולנסות לאכוף את חוקי הבנייה על ישראלים בתחום הישובים באיו"ש. יחידת הפיקוח אינה בודקת ואינה מדווחת על בנייה בלתי חוקית באזורים אלה."

(ט. ששון, חוות-דעת (ביניים) בנושא מאחזים בלתי מורשים, עמ' 217)

ועוד:

*"במהלך השנים נבנו שכונות שלמות, בסמוך ליישובים קיימים
ללא תכנית מפורטת ואף על קרקעות שאינן קרקעות מדינה;
הוקמו מאחזים בתוך תחום השיפוט של יישובים קיימים –
ויחידת הפיקוח לא ביקרה שם, לא דיווחה, לא אספה נתונים
ולא ביצעה כל תפקיד של פיקוח."*

(שם, עמ' 219-220)

77. דו"ח ששון אומץ על ידי ממשלת ישראל, בהחלטת ממשלה מס. 3376 מיום 13/3/2005.
בהחלטה זו נאמר, בין היתר, כי:

*"2. הממשלה רואה חשיבות רבה בטיפול בממצאים ובהמלצות של
חוות-הדעת באשר למאחזים הבלתי-מורשים. הממשלה סומכת ידיה
על העיקרון שביסוד חוות-הדעת, לפיו יש להקפיד ולהבטיח כי הליכי
ההקצאה, התכנון, ההקמה והאכלוס של יישובים, קיימים או
חדשים, באזור איו"ש, על כל הכרוך בכך - יעשו כדין ולפי החלטות
הממשלה."*

78. הנה כי כן, ניתן לראות כי גם ממשלת ישראל ראתה לנכון להפסיק את הפרות החוק
ולהבטיח את אכיפת החוק, בכל הנוגע להקפדה על הליכי התכנון והבנייה ביישובים
קיימים (כגון בית אל והשכונות הסמוכות להתנחלות זו) ולפינויים של מאחזים בלתי
חוקיים. דא עקא, שחלפו למעלה משלוש שנים מאז פרסום הדו"ח ומאז שאומץ על ידי
הממשלה, והפרות החוק נמשכות באין מפריע, בתוך ההתנחלויות ומחוצה להם;
בשטחים בעלי תכנית המתאר ובאלו חסרי תכנית המתאר; בשטחים שבתוך תחומי שטח
השיפוט של ההתנחלות ובאלו שמחוצה לה, וכל זאת כאילו שלטון החוק והחלטות
הממשלה הם חוכא ואיטולא.

79. ככל שהדבר נוגע להתנחלות בית אל ולסביבתה הקרובה, הרי על פי מידע שהועבר על ידי
נציגי המשיב מס' 3 ושלוחותיו, ידוע על למעלה ממאה (!100) תיקי בנייה בלתי חוקית
שלא נאכפים רק בתוך התנחלות זו, דבר אשר אינו אלא שיגור רמז עבה במיוחד למפרי
החוק בדבר מדיניות אי-האכיפה הננקטת על ידי הרשויות בכלל וכלפי בית אל בפרט.

80. וכאילו לא די בזאת, הרי שגם כשמדובר לרשויות בזמן אמת על הפרות החוק, כמו
במקרה דנן, הרי שאלו לא נוקפות אצבע על מנת להפסיקה, ומאפשרות את התרחבות
הבנייה הבלתי חוקית, את המשכה של הפרת החוק ואת הפגיעה בשלטון החוק בגדה
המערבית.

ז. הסעז המבוקש

81. המצב המתואר בעתירה זו חמור ומקומם. המדובר בהתנהלות חמורה ומתמשכת של עצימת עין ומתן "היתר שבשתיקה" לעבירות בנייה בממדים קולוסאליים על אדמות פלסטיניות פרטיות, וכל זאת לצורך הרחבת יישוב אשר מעמדו המשפטי בעייתי, בשטח המצוי אף לשיטת המשיבים מחוץ לשטח השיפוט של ההתנהלות בית אל וללא כל תכנית מתאר, הנעשה בידיעה גלויה של הרשויות ובחוסר מעש מוחלט מצידם, (שלא לומר אדישות מופגנת), כפי שעולה ממכתבו של דובר המנהל האזרחי.

82. לכך יש להוסיף את ההתנהלות המוזרה והבעייתית ביותר, כפי שהתגלה בתכתובות מטעם העותרים, בכל הנוגע להוצאת צווי התפיסה על ידי המשיבים, התנהלות אשר יש בה כדי להעיד לא מעט על "תפיסות הביטחון" של המשיבים בשטח ועל התפיסות לצרכי ביטחון, כמו גם על אדישותם המופגנת של המשיבים לנוכח הבנייה הבלתי חוקית באותם שטחים לגביהם כביכול הוצאו צווי התפיסה.

83. בהעדר כל התייחסות או צעד אכיפה מצד הרשויות, לא נותרה לעותרים ברירה אלא לבקש סעד מבית המשפט הנכבד שיכפה על הרשויות, משיבים 1-4, לקיים את חובתם החוקית ולבצע את המוטל עליהם מכוח המשפט הבינלאומי, התחיקה הצבאית והמשפט הקונסטיטוציוני והמנהלי הישראלי.

84. לפיכך, לגבי משיבים אלה, אנו מבקשים כי בית המשפט יוציא צו שיחייבם לנקוט לאלתר בכל האמצעים שימנעו את המשך הבנייה הבלתי חוקית ולנקוט באמצעים העומדים לרשותם למימוש צווי ההריסה, אמצעים אשר קיימים אולם מטעמים פוליטיים נמנעים מלאכוף אותם.

85. עמדתנו היא כי באי-אכיפתם של צווי הפסקת העבודות וההריסה, מפירים המשיבים 1-4 את חובותיהם החוקיות. כמו-כן עמדתנו היא כי למפקד הצבאי לא רק סמכות להוציא צוים כאמור ולאוכפם, אלא במקרים דוגמת המקרה שלפנינו – **חובה** עליו להוציא צו זה, ולנקוט בכל האמצעים הנדרשים לאכיפתו.

86. לגבי המשיבות 5-6 – מתבקש בית המשפט להוציא צו המורה להן שלא לבצע שום פעולות, בעצמן או באמצעות אחרים, במישרין או בעקיפין, על אדמות העותרים ובכלל זה שלא להעניק שום שירות למבנים שנבנו עליהן או לעשות כל פעולה ו/או שימוש הכרוכים במבנים נשוא העתירה.

87. ידענו ועל-כן שקלנו היטב טרם הגשת העתירה: בית משפט נכבד זה אמר אמנם לא אחת כי אין הוא נוהג להוציא תחת ידיו צוים דקלרטיביים האומרים כי את החוק יש לאכוף.

יחד עם זאת בקשתם של העותרים היא לצו עשה ספציפי המחייב את המשיבים לאכוף את צו הפסקת העבודות וצו ההריסה בנוגע למבנים קונקרטיים, הנבנים שלא כדין הישראלי והבינלאומי, ובניגוד גמור להחלטות ממשלה, על אדמות העותרים. צו זה מתבקש בשל סירוב עקבי, רחב היקף ונמשך, ועל כן גם חמור במיוחד, של הרשות השלטונית המוסמכת לקיים את חובתו החוקית ולאכוף את החוק. צו זה נדרש מכיוון שהיקף הבניה הבלתי חוקית מחד והיעדר כל ניסיון אכיפה מאידך (שאינן כל דרך לפרשו אלא כמכוון), יוצרים את אותו סף שהפסיקה קבעה להתערבות בית המשפט הנכבד במדיניות אכיפת החוק – התנערות מוחלטת של הרשות מחובתה לאכוף את החוק (ראו: בג"צ 6579/99 עמיחי פלבר נ' ממשלת ישראל, תקדין-עליון 99(3) 425 :

"אכן, כדי שבית המשפט יתערב ברמת האכיפה של חוק זה או אחר, צריך שהרשויות המוסמכות יתנערו לחלוטין מחובתן לאכוף את החוק, דבר שאינו קיים במקרה זה, או יימנעו ממילוי חובתן באופן בלתי-סביר, דבר שלא הוכח במקרה זה"

ועוד לעניין זה ראו :

"אכן, אכיפת החוק, כל חוק, היא יסוד מוסד של שלטון החוק. [...] אכיפת החוק היא אחד התפקידים העיקריים של כל שלטון. הרשויות המוסמכות אינן רשאיות להתנער מתפקיד זה. כפי שמ"מ הנשיא זילברג אמר בבג"ץ 295/65 אופנהימר נ' שר הפנים והבריאות, פ"ד כ(1) 328, 309 "ההימנעות מלממש ולהגשים חוק קיים ומחייב, אינה מדיניות ואינה יכולה להיות מדיניות מכל בחינה שהיא; היא רק גורמת לדמורליזציה ביחסי השלטון והאזרח, וגוררת אחריה פריקת עול של כל חוקי המדינה".

(בג"ץ 551/99 - שקם בע"מ נ' מנהל המכס והמע"מ ו-4 אח', תק-על 2000(1), 419, עמ' 425)

88. לא מיותר יהיה בהקשר זה לצטט מדבריו של כב' הנשיא שמגר בהתייחסו לחשיבות אכיפת חוקי התכנון והבניה. הדברים הבאים נאמרו על רקע של הפרות דיני התכנון בתחומי הקו הירוק, שם היקף העבירות ומהותן (סגירת מרפסות, הקמת גדרות וכד') נראה מצומצם ומגוחך כמעט לעומת זה המתבצע בהתנחלויות בגדה המערבית - מתוך ר"ע 1/84 דוויק ואח' נ' ראש העיר ירושלים ואח', פ"ד לח (1) 494 בעמ' 500 (ההדגשה שלנו, מ.ס., ש.ז.):

"בנייה שלא כדין היא לא רק תופעה החותרת תחת התכנון הנאות של הבנייה, אלא השלכותיה מרחיקות לכת יותר: היא בין התופעות הבולטות הפוגעות בהשלטת החוק. מי שעושה דין לעצמו פוגע באופן הגלוי והברור בהשלטת החוק"

89. בענייננו, הפעילות הנמרצת של בוני המבנים נשוא העתירה היא התרסה ברורה ובוטה כנגד שלטון החוק באזור. למדו המתנחלים באזור כי אין סיכוי של ממש לקבל אישור כנדרש על פי דיני המקום (או חמור מכך – אין צורך בפועל) והחלו לפעול מחוץ לדינים, וגילו כי ניתן לעשות זאת באופן מתמשך ואף להרחיב את פועלם הבלתי חוקי באין כל מפריע.

90. כמו כן, נציין כי עשרות המבנים אשר נבנו במהלך השנים בהתנחלות בית אל, באין מפריע ובאין פיקוח בשנים האחרונות, נבנו תחת עינן הפקוחה של הרשויות, מתחת לאפס ממש, וחרף זאת לא נמנעה השלמתם ואיכלוסם. כפי שהראנו, לעיתים אף נעשתה הבנייה תוך כדי מסירת הודעות על ידי גורמים אלו ואחרים על צווי תפיסה שמעולם לא הוצאו, שלא לומר פיקטיביים.

91. ובכן, בתיק שבפנינו, התוצאה העגומה בשטח **מוכיחה בברור ומעל לכל ספק, שהרשויות המוסמכות התנערו ועדיין מתנערות לחלוטין מחובתן לאכוף את החוק** וכן שהן **נמנעות ממילוי חובתן באופן בלתי סביר**.

לאור כל האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צו על-תנאי כמבוקש בפתח העתירה ולאחר קבלת תגובת המשיבים ודיון, להפכו למוחלט.

בנוסף, מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בהוצאות העותרים ובשכר טרחת עורכי-דינם, בתוספת מע"מ וריבית כחוק.

עתירה זו נתמכת בתצהירו של מר דרור אטקס.

ואלה הנימוקים בעתירה לצו ביניים ולצו ארעי:

העותרים מבקשים מבית המשפט הנכבד להוציא צו ביניים המורה למשיבים 5-6 להימנע מכל בנייה על אדמות העותרים וכן להימנע מביצוע כל עסקה במבנים ובכלל זאת להימנע ממכירה, העברה, השכרה, איכלוס והעברת זכויות מכל סוג שהוא; ולמשיבים 1-4 למנוע איכלוס של הדירות הריקות במבנים וכן למנוע המשך בנייתם;

בנוסף, העותרים מבקשים מבית המשפט הנכבד להוציא צו ארעי שתוכנו זהה לצו הביניים, עוד בטרם קבלת תגובת המשיבים לבקשה לצו ביניים, ושיעמוד בתוקפו עד להחלטה בבקשה לצו ביניים.

ואלה נימוקי הבקשה:

א. כאמור, עתירה זו מבקשת סעד המתייחס להוצאה ואכיפה של צווים בדבר הפסקת עבודות וצווי הריסה בנוגע למבנים שנבנו ונבנים במאחז המתקרא "גיבל ערטיס" בסמוך להתנחלות בית-אל.

ב. כפי שמפורט בחלק העובדתי לכתב העתירה המבנים נבנו על קרקע פלסטינית פרטית, חלקה בבעלות העותרים. כפי שניתן לראות בפרק העוסק במיצוע הליכים, מתשובת המינהל האזרחי נודע לעותרים האמת המבישה כי הרשויות יודעות גם יודעות על הפגיעה בקניינם אך למעט פעילות שהיא בגדר "ניירת" – דבר לא נעשה בפועל ונכון לרגעי כתיבת שורות אלו המבנים כמעט הושלמו, וחלקם אף אוכלסו.

ג. היות ושלבי הבנייה הינם מתקדמים, קיים חשש ממשי כי אף הדירות שטרם נמכרו ימכרו והדירות שטרם אוכלסו יאוכלסו והמבנים שטרם נשלמה בנייתם – יושלמו הליכי הבנייה בהם. ברי שאם כך יקרה, הדבר יקשה על מימוש הסעד המבוקש בעתירה זו ויסבך עד מאוד לאכוף את החוק שכן על-פי נוהלי המשיבים אין מפנים בית המאוכלס ע"י ישראלים בגדה המערבית ללא אישור המשיב מס' 1, שר הביטחון. ברור שהדבר מזמין לחצים פוליטיים וברור גם שהדבר יביא לעיכובים רבים בפעולות האכיפה שכן לשר הביטחון עיסוקים רבים ולא מן הנמנע שייקח זמן רב עד שיתפנה לעסוק בעניינם של חמישה מבני קבע לא חוקיים ומספר יבילים לא חוקיים, מתוך עשרות אלפים שנבנו והוצבו בגדה המערבית.

ד. מנסיון העבר אף עולה כי הגורם הבונה את המבנים הלא חוקיים, בחוסר בושה משווע, מוכר אותם בכסף רב לצדדים שלישיים. כמובן שגם התפתחות זו מקשה ביותר על אכיפת החוק ועל פעולות שמטרתן הגנה על רכושם של העותרים.

ה. הנה כי-כן, איכלוסם של המבנים עשויה לפגוע פגיעה קשה בעותרים שעל אדמתם מתבצעת הבניה, ולאייץ את האפשרות של בית המשפט הנכבד ליתן סעד.

ו. מנגד, ברור הוא כי בניית המבנים אינה חוקית, בעיקר לאור תשובות הרשויות המוסמכות כפי שהוצג בעתירה. על כן, לא ייגרם כל נזק למי שבונה את המבנה ומי שעתיד להתגורר בו, שכן הבנייה והמגורים הם שניהם בגדר התנהגות עבריינית. אין עניינה של עתירה זו בסכסוך שכנים הטוענים לזכויות נוגדות, שכן האדמה כולה היא מוסדרת ורשומה על שם משפחות העותרים.

ז. **ברור אם כן, כי מבחינת מאזן הנוחות, הכף נוטה בבירור לצד העותרים.**

ח. ולמעלה מזאת, הוצאת צו הביניים כמבוקש, תהווה חיזוק משמעותי לשלטון החוק בגדה המערבית ככל שהדבר נוגע לבנייה הבלתי חוקית במאחזים ובהתנחלויות, היכן שניכר כי גם הרשויות הרימו ידיים במאבק זה, וכל שנותר לעותרים לסמוך ידם הוא על בתי המשפט, אשר יסייעו בהחזרתו של שלטון החוק לחלק זה הנתון לשליטתם של המשיבים.

ט. צו ביניים דומה ניתן ע"י בית המשפט הנכבד בתיק דומה, בג"צ 6357/05 **תנועת "שלום עכשיו" ואח' נגד שר הביטחון ואח'** (החלטה וצו ביניים מיום 5/7/2005, המצ"ב לעתירה זו ומסומנים כנספח כ"ג). כמו-כן ניתן צו ביניים דומה ע"י בית המשפט הנכבד במסגרת בג"צ 2817/08, **מוניר חסן חוסיין מוסא נגד שר הביטחון ואח'** (ההחלטה וצו הביניים מיום 7.04.08 מצ"ב ומסומנים כנספח כ"ג), ובמסגרת בג"צ 5023/08, **סעיד זהדי מוחמד שאאדה ואח' נגד שר הביטחון ואח'** (ההחלטה וצו הביניים מיום 19.6.2008 מסומנים כנספח כ"ה), שם הורו למשיבים למנוע כל שימוש במבנים אשר נבנו שלא כדין על אדמות העותרים דשם.

י. מניסיון העבר עולה כי כאשר מוגשת עתירה כגון זו, ממהרים בוני המבנים הלא-חוקיים לאכלסם כדי לסכל את האפשרות שצו ביניים של בית המשפט הנכבד יהיה אפקטיבי. כך היה בבג"צ 6357/05 שם המבנים אוכלסו מיד עם היוודע דבר הגשת העתירה, וכך היה בבג"צ 9051/05 (שלום עכשיו נגד שר הביטחון ואח'), וכך היה גם בבג"צ 5023/08 וככל הנראה, בבג"צ 2817/08 הנזכר לעיל.

יא. לפיכך, נדרש גם צו ארעי שיוצא עוד בטרם קבלת תגובת המשיבים ויעמוד בתוקפו עד להחלטה בבקשה לצו ביניים.

אשר על-כן, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא בדחיפות צו ביניים כמבוקש אשר יורה למשיבים לנקוט בכל הצעדים הדרושים בכדי למנוע איכלוס המבנים נשוא העתירה וחיבורם לתשתיות.

תאריך: 29.10.2008

שלומי זכריה, עו"ד

מיכאל ספרד, עו"ד

ב"כ העותרים